De Schrickelijcken gruwelijcken Blixem des bans door den Paus van Romen teghen den doorluchtichsten Coninck van Nauerre ende den Prince van Conde met alle haer aenhangen wt-gestort.

Psalm. 109.

O Heere / vloecken zy zo zeghent ghy dat zy tot schande werden / die teghen my briesschē / Maer v knecht moet hem verblijden.

(:·:) .:. (:·:)

¶ Met een korte anwijsinghe des Paus listighen loghens ende bedrochs / ghetoghen wt het vierde deel der wederlegghinghe des voorghenoemden sententie des Bans ghedruckt tot Leyden in een Boecxken genaempt Brutum Fulmen.

Totten Leser.

TEgen openbare luegenaers behoeftmen geen verant-
woordinghe/ soo doch niemant haer schande beter
uytdrucken kan als sy seluen/ want door een verblint oordee
sien noch hooren sy haer seluen niet spreecken. Noch-
tans/ hoewel men den sotten niet sal antwoorden na
syn sotheyt maer op sijn sotheyt/ so is euenwel dit sel-
uighe zeer wijtlustich int brede beantwoort in een boeck-
ken genaemt/ Brutum fulmen/ daer inde Paus met sijn
eyghen selfs pluymen becleet ende afghemaelt wert sulcx
te zijn ende noch grouwelijcker/ als hy dees Princen
affmaelt. Keert daerom niet tot dees Princen dees vloeck
maer toten selfschuldighen/ ende door sijn eighen oordel
veroordelden Antechristischen lasteraer. Daerouer dient
dit tot een voorlooper/ en wijsende op sijn eyghen wt-
spouwinghe sijns grouwels. Maer wil alleenlijck di
stenighe tot een bedencken stellen. Dat hy hem noem
een Vicarius ofte volmachte Nasate Petri/ ende da
hy heeft een volcomen macht ende oordeel bouen all
Coningen op aertrijck. Maer Petrus door wien de
macht op hem ghedaelt sou zijn/ beueelt de sijnen den Co-
ninck als de hoochste Ouerheyt onderdanich te zijn/
oordelt hier wt de reste/ tot dat de principale
voorschreuen verclaeringhe v ter hand comt/
en veracht terwijle niet/ tghene dat de
nachtegael in tynde van desen verlaert.

(:?:) :?: (:?:)

Verklaringhe

Van ons alderheylichste Vader de Paus Sixtus de vijfde / teghen Heynrick van Borbon genaemt Coninck van Nauerre / eñ Heindrick vã Borbõ gepretendeerdẽ Prince vã Conde als Ketters zo ooch teghen haer erfghenamen ende nacomers / mitsgaders de bevrijdinghe ende ontlastinge haerder Onderzaten van den behoorlijcken Eedt ende dienst des ghetrouwicheyts die zy haer schuldich waren.

Tot een ghedaechtenisse dien toecomende tijden

DE macht die Sinte Pieter eñ zijn naco-
mers door de onmetelijckẽ cracht des ewigen
Coninex ghegeuẽ is / ouertreft aller aertscher
Coninghen eñ Princen moghentheyt / opten vasten
steen beuesticht / door gheenderley contrarie stormen
noch winden vant rechte beweecht noch gebogen / eñ
brengt voort onbeweechelijcke ordelẽ teghẽ een yege-
lijckẽ / eñ tracht met alle vlijt daer na: Dat de Godlijc-
ke wettẽ niet ghechent werden / eñ zo zy der Godlijc-
ker ordonnantiẽ eenige wederspannigẽ vint / die strafe
y door een swaer oordeel. Den machtighen van haer
throon aff stotende / werptse plomp verloren (als des
houaerdigen Lucyfers dienaers) van bouẽ neder int
diepste daer hellen. Daer ouer / na onsen opgheleydẽ
orchuuldicheyt ouer allen Kerckẽ / volckẽ eñ gheslach-
tẽ / moetẽ wy bouẽ al ouer haer ziele zorghe dragen / op
dat niet alleen de dagen onses knechtschaps / maer ooc
alle toecomendẽ tijdẽ ghesupuert mogẽ werdẽ vande
Godlose eñ vervloecte gruwelẽ / eñ dat alzo ouer gehe-
le Christenrijck vrede eñ ruste ghebracht werde / maer
aldermeest ouer dat zeer heerlijcke Coninckrijck van

Vranckrijck daer in de Christelijcke Religie tot allen
tijden/zo zeer ghebloept heeft/ eñ haerder Coninghen
Godsvruchtichepdt/gheloof eñ vuer door zo menich-
vuldigen verdienstē tot de Roomsche Kercke/zo wtne-
mende ghebleecken heeft/ dat si van haer wel te recht
de heerlijckē naem des alder Christelijcxstē verworuen
hebbē/Eñ op dat wy voor God niet beschuldicht wer-
dē vā onachtsaemheyt onses opgeleydē dienst zo wer-
den wy nu ghedwongen te gebruycken de Wapenen
onses strijts (die niet vleyschelijck zijn maer een cracht
Gods/tot wtroeynghe aller sterckte) voornamentlijck
teghen de twe kinderen des thorens/ Heynrick van
Borbon eertijts Coninck van Nauerre/eñ Heyndrick
van Borbon eertijts Prince van conde/ want deerste
eertijts Coninck van Nauerre heeft van zijn Ionckheyt
aff anghehanghen de dwalinghe ende Ketterien van
Caluinus/ eñ is der seluer eē hartneckich voorvechter
eñ beschermer geweest/tot dat hy door ghestadighe en
menichvuldige Godlijcke vermaninge/ van Carol
den neghenden (hoochloflijcker memorien) Coninc in
Vranckrijck/ eñ ons alderliefste dochter in Christo/ de
Coninginne Katherina zijn alder Godsvruchtichst
moeder zo oock van onsen beminden zoon/ Prieste
eñ Cardinael onder den Tijtel vā sinte Chrisostomu
Karel van borbon zijn Oom/ eñ Lodewijck hertogh
van Monpensier/ eñ door openlijcke bewijsredē d
wtnemender Godlijcker lere der Theologen tottē C
tholijckē eñ Apostolijcken Roemschē geloue/ (alzo w
meynden) bekeert is gewerden/ eñ alle Ketterijen t
gen het Catholijck gelooff/openlijck inde Kercke t
Parijs veroordelt/vbannē eñ versworē heeft/eñ ope
lijck belijdinge gedaē van het catholijcke geloue oo
brieuē gesondē aendē alderhey: vad: Paus Gregori
D

den xiij. onsen voorzate/ daer in hy den seluen onsen
voorsate voor eē opperhooft vande Catholijcke kercke
bekent/eñ hem demoedich bidt dat hy hem als een be-
lijder van sijn ongehoorsaemheyt voor boetvaerdich
ende bekeert anneme/ ende hen vergeuinghe van sijn
vooorgaen misdaden verlenen wil/vastelijck belouen-
de de Catholijcke religie ten eewighen dagen vast eñ
onuerbelijck te onderhouden. Welcke als Coninck-
lijcke brieuen mijn voorsaete ghelouende/ met vader-
lijcke bermhertichheyt beweecht zijnde/eñ door de vaste
getuigenisse des Coninex/der Coninginne zij moeder/
des Cardinaels eñ Hertochs voornoemdt vā sijn be-
keringhe/is hy daer toe ghebracht/ dat hy hem die sijn
voerige dwalinge bekende eñ ootmoedich om verghe
uinge badt van de misdaet der ketterien/eñ der kerck-
lijcke straffinge/daer in hy dies haluen geuallen was/
gheabsolueert heeft/ende hem inden schoot van onsen
moeder de heylige kercke eñ gemeenschap der geloui-
gē op genomen/eñ alle misdadē quijt geschouwē heeft
Daerombouen op dat hy door een vaster ende nader
knoop verbonden soude sijn/heeft hy toe ghelaeten eñ
gedispenseert het houwelijc tusschen hem ende Mar-
gareta des voorseyde Coninex Carels suster wt hoope
dat si/die wt so alderchristelichste stamme geborē eñ op-
geuoet was/ te beter haer mā soude houdē in plicht eñ
ghehoorsaemheyt der Catholijckscher religie/ hoe wel
nochtans datse den anderē int derde graet/eñ mischiē
in meer ander graden bestonden. Sommige maendē
daer na heeft hy Iohannem den Heere van Duraets
sijn Orateur/die in sinen naem van sijn boete/bekerin
ge/geloof/ende volstandichheyt int aenschouwē vandē
Roomschen stoel belouen soude/tot mijn voornoemde
voorsaete gesonden/ende is om sinent wille gehouden

Grijpt met
handen dees
logens / wāt
dees bruilofte
was gehou-
den voor eñ
al eer de Pa-
rijsche moort
was / eñ des
Coninex van
Nauerre ge-
ranckenisse/
daer na si seg
ghen dat hy
hem bekeert
heeft doense
met hem nu
geuangen zij
de haer perso
nagie speeldē
als si wildē/
als si hier bo

een openbaer/alghemeen vergaderinge nae ouder ge-
woonte int coninclijcke Palleys inde sittinge des hey-
ligē Roemschē stoels/der Cardinalen/Prelatē eñ ander
menichte van volckeren/ daer in de voorseyde Henri-
cus/nae belijdenissen der voorseyde dinghen/als Co-
ninck/ nieuwlijcx tot het ghelouen bekeert als een ca-
tholijcke aenghenomen is/ daer ouer de Stadt met
blijdschap veruult is gewerdē eñ Godt grotelijcx ghe-
danct heeft/vant verloren Schaep dat weder ghevon-
den was. Maer hy/ also hy van een verscheyden
ende onstantvastighen gheinoet was/ is terts daerna
vande Catholijcksche Religie eñ schuldige gehoorsaem-
heyt die hy der Apostolijcscher stoel schuldich was/van
zijn openclijcke eñ met Eede bevestichde belijdende af-
vallende/inden selfden dreck daer hy eerst in ghelegen
hadde/ wederom gewentelt/ hē seluē heymelijc ontrec-
kende vanden alderchristelijcxsten Coninck/ende heeft
in een plaetse zo verde van zijns Coninckx Hoff als hy
wel mochte/ zeer groten hopen der schelmse Ketterē/
eñ āder getal sulcker Godloser mensceē vergadert/daer
in hy opentlijck/van zijn verlochinge der Caluijnscher
Leere eñ verswueringhe aller Ketterijen/eñ zijn belijdin-
ge vande Roemsche Catholijcsche Apostolijcxsche Reli-
gie/die hy voor heen ghedaen hadde/wedergheroepen
ende belijdenisse van Caluijnus Leere ghedaen heeft/
eñ is der seluer Ketterijen met een wrevel ende opsti-
naten ghemoet gestadich anhangich gebleuē/ eñ heeft
daer in tot noch toe geleeft. Daeren bouē heeft hy dick-
wils de verradische/eñ oproerige Ketters/(wiēs hooft
eñ voorvechter hy in Vranckrijck/zo mede der Wilan-
discher Ketters ernstighe voorstander altijt gheweest
is) ten Oorloch gheport teghen den voorzeyden Co-
ninck Karel/ ende onsen alderliefsten zoon in Christo
den

uen van sijn bekeeringhe hooch roe-men want al tselfde ter tijt zijder gevanckenisse door des Paus anhangers verciert is/ Wt den selfden buesem is dit mede verciert vā de here vā Duracts alst waer is vande brieuē die de Cooninck van Nauerre aendē Paus om vergiffenisse geschreuē soude hebben.

Met grote reden/ als hy nu wt zijn gevāckenisse gevrijt was/ ontrack hy hem zo verde hy mocht vā sulckē moortcuyl ter plaetse daer hy meende verzekert te zijn/ ō zijn gemoet vrye-lijck te verclaren.

Hier beliecht hi dē Coninc van Vranck-

den alderchristelijckxsten Coninck Heynrick / hoe wel nochtans hy hem als zijn Coninc eñ Ouerheer behoorde te eeren / ende als zijn swagher te beminnen ende volgen. Maer hy heeft alle diensten eñ duechdẽ vergetende / teghen den selfden ende allen anderẽ Catholijcken alle beroertẽ verweckt / ende heeft verwoestende Heyrlegers / zo in Vrancrijck als wt allẽ anderẽ wtlandischer Ketterẽ landẽ vergadert / door welckẽ alle wegẽ met der Godsvruchtige menschẽ bloedige moorderijen besmet / de heylighe Gods huysẽ vernielt eñ verwoest / eñ dẽ Priesters eñ Religieusẽ met grote tormenten omgebracht zijn / eñ heeft daer en bovẽ de Steden ende bevestinghe der Catholijcken eensdeels door verraet / eensdeels met ghewelt ende Wapender handt inghenomen / ende aldaer tghebruyck der Catholijcker Religie verboden ende wech ghenomen / eñ inder zeluer plaetsen Kettersche dienaers ende Predicanten inghestelt / ende de Burgheren met den inwoonderen om de selfde Godloosheyt aen te nemẽ met dreygen eñ slaghen gedwonghen. Ende is hier mede noch niet te vreden gheweest / maer heeft noch eenen van zijn naesten vrienden bouen anderen wtghesocht ende duertrapt in die schendighe practijcken / wt vrancrijck ghesonden tot verscheyden plaetsẽ buytẽ lants / door den welcken hy met de hooft Ketters zijn Godlose raetslagen ghehoudẽ / eñ haer macht eñ Wapenẽ teghen de Catholijcsche Religie eñ des Paus moghentheyt aenghesocht heeft / ende daer en bouen in diversche landen ende plaetsen bestelt / datter veelderley verghaderinghe ende beraetslaginge der Ketteren ghehouden zy gewerdẽ / in welcker sommige / (daer de alder Godlooste verbondẽ / tegent Catholijcke Geloue / eñ alder meest tegẽ de kerckẽ / dẽ priesters eñ alle Catholijckẽ vã

rijckselue die in menighe zijnder vreed edicten verclaerdt heeft dat de Cooninck vã Navarre de wapenen niet tegẽ hem / noch zijn rijck angenomẽ hadde / maer om hem seluẽ eñ zijn staet te beschermen eñ te verzekeren.

Het verdriet dẽ Paus dat hy die vette soppen van Duytslandt Enghelandt Schotlandt Sweden eñ Denemarcken quijt is / ende bevreest sulckx meede vande Annaten vã Vrancrijck die hem noch een onwtsprekelick schat inbrenghen.

Vranckrijck ghehandelt werde) hy niet alleen tegen-
woordich / maer oock een Overste is gheweest.
Maer Heynricus Prince van conde van twee Ket-
tersche ouders ghebooren / alzoo hy zijn leuen langh
de vervloecte Caluijnsche leringhe/ eñ haer dienaers
hertneckich voorgestaẽ heeft/ sijns vaders eñ moeders
ketterijen na volghende/ noch een Jonghelinck zijnde
heeft hy mede de selfde voorschreuẽ misdadẽ bedreuẽ
ende is daer nae mede door den seluẽ wech als de voor-
noemde Henricus/ den wech der waerheyt door beke-
ringe met een vernederden gemoet opentlijck anne-
mende (soot scheen) desgelijcx mede verlochent eñ ver-
sworen alle Ketterijen ende dwalinge/ ende heeft bely-
dinge gedaen als voren vande Catholijcksche religie.
Welcke saecke tot den selfden Paus ouergebracht zijn-
de/ na dat ooc voor hem gelijcke voorbiddinge geschiet
waren/ soo heeft de selue onse voorsaete hem ende sijn
verwaten eertijts huysvrouwe Maria van Cleef/ al-
doẽ met hẽ in gelijckẽ misdaet der ketterien veruallẽ
ende in gelijcken mate haer bekerẽde eñ afstant doen-
de/ vander ketterijen/ eñ straffinge die si daer ouer ver-
dient hadden geabsolueert eñ vry ghesproocken/ ende
haer weder op ghenomen inde schoodt van onse lieue
Moeder de Catholijcksche kercke/ eñ inde vergaderin-
ge der gelouigẽ/ ia dat meer is heeft hi noch wt zijn ouer-
vloeyende vaderlicke liefde/ niet tegenstaende datse d'
anderẽ indẽ tweden graet bestonden/ gedispenceert en
toegelatẽ/ datse andẽ den anderẽ mochtẽ houwelijcken.
Maer is terstont in zijn voorgaende boosheyt geuallen
eñ den wech inghetredẽ die hem zijn vader Lodewijck
eertijts Prince van conde te voren gebaent hadde/ die
een alder Godlooste vervolger der Roemscher Kercke
was/ eñ zijn voetstappen nagevolcht/ ende heeft hem
selue

Het is eer-lijcker vandẽ booswicht ge-laeckt dã ghe-preẽ te wer-den.

seluen mede verklaert een beschermer eñ voorvechter
van alsulcke vervloeckte schelmsche Ketterschze men-
schen in dit voorschreuẽ coninckrÿck vã Vranckrÿck/ als
een auctoor vã alle dees burgerlÿcke oproerẽ eñ Oor-
loghen / ende heeft oock mede der Wtlandischer Ket-
ters Heyrlegers in Vranckrÿck gebracht/de Stedẽ eñ
vlecken heeft hy bestormt/de kercken wtgeroyet/hey-
lickdom geschent eñ berooft/dẽ Priesters onwaerdich-
lÿck ghedoodt/eñ in haer plaetsen/ dienaers der God-
loosheydt inghestelt / ende gheboden haer verkeerde
Leringhe te onderhouden eñ te verbreyden. Eyntlÿc-
ken / heeft hy alle teyckenen van onbermhartighe
wreetheyden ghepleeckt / zo teghen Gods dienaers
als teghen allen anderen onderhouders der Catho-
lÿckscher Religie. Alle welcken zaecken/nae dien zy
kentlÿck ende openbaer zÿn/ende wy vant selfde ghe-
noechsame wetenschap hebben / aldermeest wt den
Processe/ten tÿden des seluen onses voorsaete Pauws
Gregorius ghescheit/ eñ door meer andere veel voudi-
ghe bewÿsinge eñ ghewichtige getuyghenissen: Dat
de selfde Heynrick eertÿts Coninck van Nauerre/ en
de Heyndrick van Conde voorschreuẽ / opentlÿcke in-
de onversoenlÿcke zonde van Ketterien / als Ketters
wederom ghevallẽ zÿn/ ende haer seluen tot voorstan-
ders des Ketters begheuen hebben/ So zÿn wy ghe-
dwonghen door cracht onses opghelepden dienst / het
Swaert der wraecken te gebruycken/ maer is ons her-
telÿck=n leedt/dat wy dat seluige teghen dese vervloec-
te ende affvallinghe kinderen van dat eedele gestachte
van Borbon/ (in welcken altÿt een heerlÿcken glans
der oprechter Religie/eñ een wtnemende gehoorsaem-
heyt onder de Roomsche stoel geschenẽ heeft) door dees
misdadẽ nu moetẽ wtstreckẽ. Daerouer wy in dees

Dit verge-lijct eens bijt besluydt des Apostelsche Comciliums tot Anthioc-hien daer zy demoedich spreecken het heeft dē Hey-ligen Geest eñ ons goet gedocht.

verheuē hoghē throon ende inde volheyt onser macht/ (den welcken ons de Coninck der Coningen ende een Heer der Heyrscharen/hoe wel onwaerdich gegeuen heeft) gestelt zijnde/door des almoghende Gods ende zijnder heyliger Apostelen Petri eñ Pauli/ ende onser macht/eñ onser Eerwaerdiger broederen de Cardina-len des heylighen Roemschen stoels Raedt verklarē eñ spreecken wy wt den voorzeyden Henrick eertijts Co-ninck van Nauerre/eñ Henrick van Conde dat zy ge-weest zijn eñ noch zijn Ketters eñ in ketteriē weder ver-vallē/onbekeerlick/der Ketters Oversten/ toestanders eñ openbare beschermers/eñ voor eē yegelic openbare bekende schantvleckē/ eñ schuldich der gequetster God delijcke Mayesteyt/Viandē des algemene Cristelickē gheloofs / also dat si haer met geenderley tegensprake noch ontschuldinge mogen verantwoorden/daerouer si vervallē zijn strafwaerdich inde verdoemelijcke orde-lē/straffingē eñ schuldige penen/begrepē inde heylige Canonē eñ instellinge der Apostelen/eñ der algemeen eñ bysonder Wetten/tegen den vervallē eñ onbekeer-lijcken Ketters gemaeckt/eñ dat zy voornamentlijc zijn geweest eñ noch zijn doort tselfde recht afgedaen eñ be-rooft/ te wetē/ Heyndrick eertijts Coninc/ vant gepre-tendeerde Coninckrijck van Nauerre eñ van Bearnē met den aenclevē van dien/ dat hy tot noch toe beseten heeft / ende den anderen / Heyndrick/ vant Prinschap van Conde/ ende voorts beyde tsamen ende haer na-comelinghen/van alle ende zodanighe Prinschappen Hartochdommen ende Heerlijcheyden Steden ende plaetsen/Leen eñ ander ghoederen/erffenisse Staten offitien/heerschappien eñ allen Coninclijcken Amp-ten ende offitien eñ gerechticheyden die zy tegenwoor-dich besitten/eñ daer zy eenichsins recht toe hebben off

vermeten

verineten te hebben/want si om de seluen te bedienen haer seluen onwaerdich ghemaeckt hebben/ eñ dat zy zijn geweest eñ noch zijn/opbequaem eñ niet behorich om die te behoudē off diergelijckē voort an te bedienē. Dat si beyde ooc door dat selfde recht berooft ende onbequaem zijn eñ niet moghen eruen in eenighe Hartochdommē Prinschappē Heerlijckē noch Rijckē/ veel min int Coninckrijck van Vranckrijck/ (daer in zy zo menichvuldige wrede ende schentlijcke misdaden bedreuen hebbē) zo mede inde omleggende landē/ plaetsen/ Heerlicheyden eñ heerschappien/ ende van allen haer voorghenoemde goederen/oock die zy eenichsins van buyten soude mogen vercrijgen of eruen. Daerouer wy noch tot ouervloet/eñ voor zo veel alst nodich is/haer eñ haer nacomelingē inder eewicheyt berouē/ te werē/ Heyndrick/ eertijts Coninc/ vant Coninckrijck van Nauerre eñ Bearnē met den aencleue van dien/ Eñ den anderē/ Heyndrick/vant Prinscap vā Conde/ eñ haer beyde tsamen met haer nacomers/ van allen Prinschappen/ Hartochdommen/ heerlicheydē lenen eñ allen anderen goederen eñ besit/ zo oock vant recht van erffenisse/off dat zy namaels souden moghen vercrijgen/eñ van allē ander voorschreuē algemeen eñ bisonder dingē/zo wy oock ten eewigen tijdē haer onbequaem wtspreecke. So mede haer nacomers tot de besittinge vande voornoemde eñ allen anderē Prinscappē/ Hartochdomē heerlicheydē lhenē eñ Rijckē ende bysonder vant Coninckrijck van Vranckrijck ende allen den voorschreven aencleue van dien.

Veruullende tghebreck dat aen dit recht off zaeck eenichsins mach ontbrekē. Eñ dat mits desē alle Edellupdē lheenheren Vassalen eñ onderdanē/ eñ alle andervolckē vā alle dees voorschreuē Coninckrijckē Har-

Merkt wel dit somarisch recht.

 tochdom-

Met desen stra el heeft hi eertyts den Coningē vā haer macht ontrooft / doemen zijn Glirē meer als nu vreesden.

tochdominen Prinschappen eñ heerlijcheden / ooc den
ghenen die geen ander hoger Ouerheyt hebben dan
haer/eñ allē anderē die haer enichsins geswore hebbē/
sullen daer van vry/quijt/vrygelaten eñ ontslegē zijn.
So voorts van allen dienst/plicht/getrouwicheyt/eñ
gehoorsaemheyt ten eewigē dagē. Ouersulcx wy haer
allen int gemeen eñ elck besonder door macht deser te-
genwoordiger verghaderinge daer van vryen eñ ont-
lossē. Beuelen eñ gebieden daer en bouen allen eñ een
yegelijckē int gemeē eñ bysonder/ dat zy haer/hare ge-
boden/instellinghe noch gesetten niet sullen onderda-
nich zijn. Die hier tegen anders doet die verknopē wy

De Leeu bidt dē wolff om tSchaep te verschueren.

met haer inde selue sententie des bans. Maer wy bid-
den/versoeckē eñ vermanen onsen alderliefstē zoon in
Christo/ Heyndrick den alderchristelijcxstē Coninc vā
Vranckrijck/door de innerlijcke bermhartichept ons
liefs herē Jesu Christi/ dat hy ouerdenckende/ het wt-
nemende Gheloof eñ Religie zijnder voorouderen en-
de Coningen/dat hy als een erffenisse/ (veel beter dan t
Conincrijck) van haer ontfanghen heeft / dat hy oock
mede ghedencken wil des Eeds/die hy in zijn Cronin-
ghe / om de Ketters wt te roepen / zoo solemneel ghe-
sworē heeft. Dat hy nu dan door de macht zijnder mo-

¶ Sulcke vroommoedicheydt als de Wolff int verschueren eens schaeps pleecht.

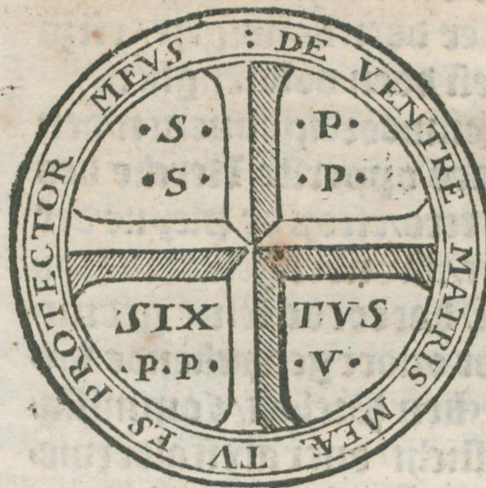
gentheyt eñ vromicheyt/met een oprechte Coninclije-
ke cloeckmoedicheyt/ naersticħ trachte tot de executie
ende volbrenginghe van dese onse so rechtvaerdighe
sententie/ daer in hy hem seluen den almoeghende
Gode zeer angenaem sal bewijsen/ eñ zijn Moeder de
heylige Kercke zijn schuldigen dienst volbrengē. Daer
en bouē beuelen eñ gebieden wy allen onsen eerwaer-
digē broeders/ de Ouerstē/ Aertsch bisschoppē eñ Bis-
schoppē int Conincrijck van Vrancrijck/ Nauerre/ eñ
Bearnē eñ allen anderē Ouerstē ouer de selue plaetsē/

door

door macht vande heylige gehoorsaemheyt/ dat si ter-
stont na dat dit wtschrift deser brieuē haer ter handen
gecomen zy/de selfde openbaer doen kondigen / eñ zo
veel haer mogelijck is helpē eñ doen volbrenghen.
Willen oock dat dese onse tegenwoordige brieuen/aen
eñ voor de deuren eñ posten des opperste Kercke des
Prince der Apostelē sinte Pieters/eñ op de pleyne der
Stadt genaemt Campi Flore/na ouder gewoontē an-
geslagē eñ wtgeroepē werdē/ dat tot de selue gedruc-
te eñ met eens Notaris handt onder geteyckende wt-
schriften/door den Gheestelijcken Prelaet/Commissa-
ris des Roemschē Hofs bevestricht/ ouer al eñ alderwe-
gen vā alsulcke cracht in eñ buytē rechte gehoudē wer-
dē / als of dese onse tegen woordige Placcatē seluer ver
toont werden/ Sal daer ouer geen mensche enichsins
geoorloft zijn/ dit Placcaet onser verkundinge/ vercla-
ringe/ berovinge/onteelinge of onbequaem maeckin-
ge/vervullinge/ absolveringe/ bevrijdinge/ghebodt /
verbodt/ verknopinghe / vermaninge/ bede/ begeer-
te/instellinge eñ wil / te mogē breeckē of door een stout
bestaen daer teghen te doen. Maer zo yemant dat on-
derstonde te doen/ die sal weten/ dat hy vallen sal inde
straffende toornicheyt des almogenden Gods/eñ van
sinte Pieter ende Pauwels. Aldus ghedaen binnen
Romen by sinte Marcum int Jaer ons Heerē XV^{c}.
LXXV. den derden Septembris int eerste Jaer onses
Pausdoms. Was ondergheteyckent byden Pauws
ende Cardinaelen als volcht

A. de Alexius

Ego Sixtus Catho: Ecclesiae Episcopus.

+
+
+ Ego Joa anto episc tus
Cardinalis S Georgij
+
+
+
+ Ego M: S: Card ab altamps
+ Ego Ju qua Card de Arag
+
+
+ Ego p Card Sancta crusciae
+ Ego Guielelm Car Silirtus
+ Ego Mic bo car Alex

+ Ego Lud Car Madrutus
+ Ego M car Stuensis
+
+ P card Deza
+ Ego an car Caraffa
+ Jo an car SS quatuor
+ Jo ba car S Marcelli
+ Aug car de verona
+ Ego vin car montis regalis
+ Ego M car S Stephani
+ Scipio car Lancelotus
+
+
+
+
+ Ego fer car de medices
+ Ego phi vast car cam:
+ Jul ant Sanctorius car Santen
+ P car Cesius
+
+ Ega Hiero car Rust
+ Ego Jo Hier car albanus
+
+ Ego vincen car Gonzaga
+ Ego fr car Sfortia S/ N
+
+ Ego Cardi alis de
monte alto

Dese voorschreuen brieuen en̄ Placcaten zijn int Jaer na de geboorte ons Heren een duysent vijfhondert vijfende tachtich/ inde derthiende indictie / den derden dach des maends Septembris/ int eerste jaer vant Pausdom des alderheylichste Vader in Christo/ en̄ ons Heer / Heer Sixtus de vijfde/ Pauwis door de voorsienicheyt Gods/ openbaer wtgeroepē en̄ angeslagē binnen Romen/ voor de Hooftkercke van sinte Pieter een Prince der Apostelē / en̄ op de pleyne genaemt Campi Flore door Hieronimū Lucium/ en̄ Nicolau Talbetum heraulten des Alderheylichstē Vader de Pauwis. Was noch onderteyckent

Jo Andreas panizza Cardinalis Camerarię Apostolicę/ Jbotus Fulo

Wt een Eelhert die veerdroot Spaus listē dit sangh
De Nachtegael/ luystert en merct wel na haer clāg.

DIet Calf wil segenen moeten wat segghen/
  hy vindt oock haest een stock die den hondt slaen wil/
Met dubbelt onrecht quam de Wolff Tschaep voorlegghen/
  Dat beneden strooms met vrees twaeter dranc seer stil/
Dat hy twater hadt vuyl ende onclaer ghemaeckt/
  Twas gheloghen/ nochtans bracht hijt Schaep van kandt/
De dieren diet saghen/ hebben dees daed ghelaeckt/
  Beclaechden wel Tschaep/ maer niemandt boodt de handt/
Tot datse d'een voor d'ander na zijn verslonden/
  Doen beclaechdense (maer is te laet) haer ontrou
Dat sij tSchaep in sijn goet recht niet voorstonden/
  Dat was doen/ maer segt/ ist veel beter now/
Dees Antechristsche Wolff/ heeft hy nu beter recht/
  Teghen dees Princen/ die hy nae haer leuen staet
Ghy duytsche Vorsten en nabuyren myn secht/
  Ghy die dit ansiet/ Wat is doch haer misdaet/
Dat dees grouwelijck blixem op haer wtgestort werdt/
  Tis/ datse haer niet willen laten vermoorden/
Ghedenckende des Parijsche bruylofts smert/
  Dats slot/ Dus acht niet sPaus verciertde woorden/
Dees Princen soecken maer haer selfs te beschermen/
  Vant opghedrongen ghewelt/ na srechs vermoghen/
Dus wel let op dees Paus listighe termen/
  Tgelt v al ghelijck/ siet doch eens wt v ooghen/
Ey laet v niet langer als voorheen mompen/
  Noch int slaep wieghen/ als wel eer is gheschiet/
Door schoon schijnende reden/ want tzijn maer trompen/
  Dat de Wolff sprack: ick heb met v schapen den twist niet/
Maer met de honden die by v zijn int velt/
  Ghy Duytschen en Fransche die van buyrschaps weghen
Deen tot d'anders bescherminghe zijt ghestelt
  Wilt v trouw/ trouwelick elck ander pleghen
Dit heb ick wel eer voor Gotta ghesonghen
  Seer duytlick/ maer kondt v wt v slaep niet wecken
Mijn zang was te zoet/ dus ben ick nu ghedronghen
  V tzelfde grouer/ door beesten te ontdecken
En wensch elck een meer Greyns als Desel hadde
  Wiens Greyn den siecken Leeuw sou ghenesen

Door list creech de Vos Deezel by de cladden
Dat hy ten hooft byden Leeuw ghesien souw wesen
De Leeuw greep fellick na hem maer hy noch ontweeck
Seer verschickt van sulcke hoofsche rancken fel
De Vos quam weer tot hem door noch subtijler treeck
End becouten andermael den plompen Eesel
Dat hy noch eens den ziecken Leeuw quam toespreecken
Doen nam hy hem ghewis/ en cloofde hem thooft
Maer vandt daer geen breyn in/ Daer door is ghebleecken
Dat daerom Deezel zo lichtelijck hadt ghelooft
Om dat hy geen breyn en hadt/ Erkant wel dees zin.

Piscator ictus sapiet
Insipiens sero dolet

